

Čeho se obáváme a jakým způsobem pohlížíme do budoucnosti?

Technické parametry

Výzkum:

Naše společnost 2005, v05-02

Otázky:

ov.2a, ov.2b, ov.21

Termín terénního šetření:

14. – 21. února 2005

Počet respondentů:

1083

Reprezentativita:

obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let

Výběr respondentů:

kvótní výběr

Zveřejněno dne:

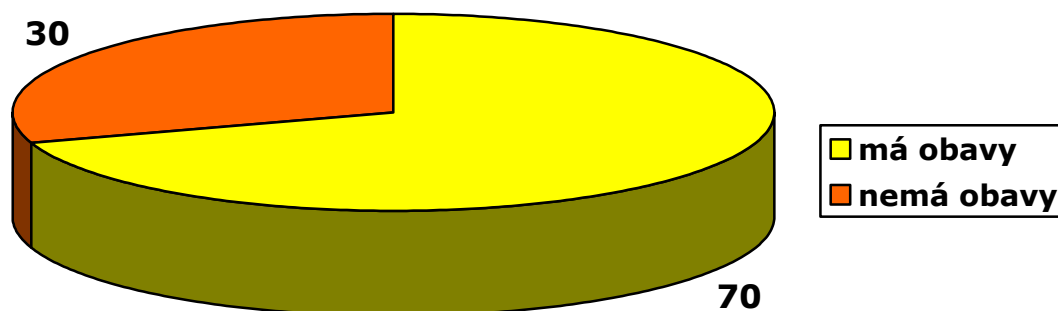
30. března 2005

Zpracoval/a:

Naděžda Horáková

V únoru 2005 se Centrum pro výzkum veřejného mínění SOÚ AV ČR mimo jiné ptalo respondentů, zda mají v současné době z něčeho obavy¹ a z čeho tyto obavy pociťují.

Graf 1: Máte z něčeho obavy?

Určité obavy pociťují v současnosti téměř tři čtvrtiny českých občanů. Obavy častěji pociťují ženy, lidé ve věku od 45 do 59 let i dotázaní starší 60 let, dále respondenti, kteří považují svoji životní úroveň za špatnou, či ji hodnotí jako ani dobrou ani špatnou, důchodci, nezaměstnaní, lidé nespokojení se svým životem i se současnou politickou situací a voliči KSČM.

Naopak bez obav jsou častěji muži, mladí lidé ve věku od 15 do 19 let i ve věku od 20 do 29 let, studenti, lidé svobodní, respondenti spokojení se svým životem i se současnou politickou situací a voliči ODS.

¹ Otázka: „Máte z něčeho obavy?“

Podívejme se nyní, čeho konkrétně se lidé nejvíce obávají.² Jednalo se o otevřenou otázku, tj. bez nabídky odpovědí, a odpovídalo na ni 761 oslovených, kteří uvedli, že nějaké obavy pociťují.

Tabulka 1: Z čeho máte obavy? (v %) (n = 761)

nezaměstnanost – strach ze ztráty zaměstnání	35
nemoc, obavy o zdraví	24
pokles životní úrovně – chudoba, nedostatek peněz	18
kriminalita – obavy o vlastní bezpečnost	13
zabezpečení důchodců – obavy z nedostatku financí ve stáří, z malých důchodů	10
o své blízké – děti, partnera, přátele	8
z budoucnosti – strach z budoucnosti, nejistota	7
válka a zbrojení	6
terorismus	5
stáří	5
zdražování, růst cen	4
přírodní katastrofy – povodně, zemětřesení	3
ekonomický vývoj v České republice	3
ztráta domova, bytu, že zůstanu na ulici	3
studium	3
domácí politický vývoj	2
mezilidské vztahy a špatné lidské vlastnosti – nenávisť, násilí, hrubost, závist, hloupost, zbabělost	2
jiná odpověď	24
bez odpovědi	25
CELKEM	200

Obavy pociťují čeští občané nejčastěji ze ztráty svého zaměstnání. Tuto obavu má více než třetina z těch dotázaných, kteří nějaké obavy pociťují. Čtvrtina oslovených uvedla, že se obávají o své zdraví, že mají strach z nemoci. Poměrně značná část respondentů se obává poklesu vlastní životní úrovně, nedostatku financí a chudoby. Více než desetina obávajících se respondentů rovněž uvedla, že má strach z kriminality a toho, že se stanou obětí nějakého trestného činu. Obava z nedostatku financí v důchodovém věku sužuje desetinu českých občanů. Poměrně často mají lidé strach rovněž o své blízké i celkově z budoucnosti a z budoucí nejistoty.

V únorovém šetření jsme se dále zajímali o to, jakým způsobem pohlíží občané do budoucnosti, pokud jde o ně samotné a jejich blízké, o českou společnost a o budoucnost lidstva celkově.³

Tabulka 2: Jak pohlížíte do budoucna, pokud jde o Vás a Vaše blízké? (v %)

Rok šetření	1999	2001	2003	2004	2005
rozhodně s optimismem	17	13	12	10	13
spíše s optimismem	52	64	59	53	48
spíše s pesimismem	26	19	25	30	31
rozhodně s pesimismem	3	2	2	4	5
neví	2	2	2	3	3
Optimismus	69	77	71	63	61
Pesimismus	29	21	27	34	36

² Otázka: „Z čeho máte obavy?“

³ Otázky: „A jakým způsobem pohlížíte do budoucnosti, pokud jde o Vás a Vaše blízké, o českou společnost, o budoucnost lidstva celkově.“

Tabulka 3: Jak pohlížíte do budoucna, pokud jde o českou společnost? (v %)

Rok šetření	1999*	2001*	2003	2004	2005
rozhodně s optimismem	7	5	5	3	5
spíše s optimismem	40	47	53	41	42
spíše s pesimismem	38	35	34	44	40
rozhodně s pesimismem	11	7	3	8	9
neví	4	6	5	4	4
Optimismus	47	52	58	44	47
Pesimismus	49	42	37	52	49

Pozn.: *Použita formulace: "O náš stát, naši společnost".

Tabulka 4: Jak pohlížíte do budoucna, pokud jde o budoucnost lidstva celkově (v %)

Rok šetření	1999	2001	2003	2004	2005
rozhodně s optimismem	7	4	5	4	5
spíše s optimismem	39	37	34	35	31
spíše s pesimismem	34	36	42	41	42
rozhodně s pesimismem	12	12	11	11	13
neví	8	11	8	9	9
Optimismus	46	41	39	39	36
Pesimismus	46	48	53	52	55

Z výsledků zachycených v tabulkách 2, 3 a 4 vyplývá, že lidé na vlastní budoucnost a budoucnost svých nejbližších pohlíží podstatně příznivěji než na budoucnost celé české společnosti či celého lidstva. V prvním případě podíl optimismu výrazně převažuje nad pesimismem, zatímco v pohledu na budoucnost českého obyvatelstva i na budoucnost celého lidstva v současnosti převládá skepse. V porovnání s loňským rokem hodnotí lidé budoucnost svoji a svých blízkých mírně skeptičtěji, naopak hodnocení budoucnosti české společnosti je o něco málo optimističtější. Budoucnost svoji a svých blízkých a budoucnost lidstva celkově hodnotili respondenti v únoru 2005 vůbec nejhůře za celé sledované období.